

هیپوتیروئید مادرزادی

تهیه و تنظیم:

واحد آموزش سلامت

منابع:

درسنامه طب کودکان نلسون - ۲۰۱۸

اردیبهشت ۱۴۰۴

هیپوتیروئید مادرزادی چیست؟

این بیماری در اثر کم کاری غده تیروئید در کودکان ایجاد می‌شود. این غده در ناحیه گردن قرار گرفته است و هورمونی (ماده شیمیایی) به نام تیروکسین تولید می‌کند که برای رشد و تکامل تمامی اعضای بدن به ویژه سیستم عصبی ضروری است.

بسیاری از مراحل رشد و نمو مغز در دوران پس از تولد (نوزادی) ادامه دارد از آنجایی که برای بدست آوردن بهره هوشی طبیعی به مقادیر کافی از هورمون تیروئید تا ۳ سالگی نیاز است. در کم کاری مادرزادی تیروئید سطح هورمون تیروکسین کمتر از میزان طبیعی است و لذا رشد و نمو طبیعی مغز کودک کافی نمی‌باشد و خسارات جبران‌ناپذیری خصوصاً به مغز کودک وارد می‌سازد.

علائم بیماری:

در ابتدای تولد این بیماری هیچ علامتی از خود ندارد و با دیدن نوزاد قابل تشخیص نمی‌باشد بنابراین علائم بیماری در اغلب موارد دیر ظاهر شده و با افزایش سن شیرخوار علائم بتدریج قابل مشاهده می‌شوند و در واقع هنگامی علائم بیماری را می‌بینیم که آثار سوء خود را به جای گذاشته است. برخی از آنها عبارتند از:

* زردی طول کشیده

* یبوست

* پوست سرد و خشک و رنگ پریده

* زبان بزرگ و گریه خشن

* فتق نافی

* رشد با تاخیر

نوزاد مبتلا به کم کاری مادرزادی تیروئید در زمان نشت

تشخیص بیماری :

تشخیص زود هنگام تنها با انجام آزمایش امکان پذیر است. در روزهای ۳ تا ۵ بعد از تولد با (تهیه چند قطره خون از پاشنه پای نوزاد) می توان به احتمال وجود بیماری پی برد.

شناسایی زود هنگام این بیماری و درمان به موقع آن نجات دهنده فرزند شما از عقب ماندگی ذهنی و آسیب جدی مغزی است.

درمان :

- بعد از اینکه مشخص شود غده تیروئید نوزاد کم کار است بلافاصله توسط پزشک داروی خوراکی برای وی تجویز می شود و نیاز به بستری در بیمارستان ندارد و تقریباً همه کودکان بیماری که زود هنگام تشخیص داده شده و تحت درمان به موقع و مناسب قرار می گیرند از رشد و نمو و بهره هوشی طبیعی برخوردار خواهند شد.

- به همین جهت برنامه کشوری غربالگری کم کاری مادرزادی تیروئید در مراکز بهداشتی درمانی برای کنترل این بیماری اجرا می گردد. - مصرف دارو باید طبق دستور پزشک باشد و تمام توصیه های هنگام مصرف قرص رعایت شود.

- توجه داشته باشد که نباید به توصیه اطرافیان مقدار قرص را تغییر داد.

- پس با مصرف به موقع و درست قرص لووتیروکسین می توان علاوه بر جلوگیری از عقب ماندگی ذهنی از کوتاهی قد و عوارض دیگر این بیماری جلوگیری کرد.

نکات آموزشی:

* به دلیل کم و غیر اختصاصی بودن علائم و نشانه های هیپوتیروئیدی نوزادان در اوایل دوران شیرخوارگی و نوزادی، در اغلب موارد تشخیص بیماری با تأخیر صورت می گیرد. * شناسایی و درمان با تأخیر بیماری با عوارض جبران ناپذیر مغزی بویژه کاهش شدید ضریب هوشی در مبتلایان همراه است.

* در صورت شناسایی و درمان بموقع بیماری، از عوارض بیماری پیشگیری به عمل می آید.

* آزمون های غربالگری در دسترس می باشند و از حساسیت بالایی برخوردار هستند.

* درمان بیماری براحتی امکان پذیر است و نیاز به اقدامات بیمارستانی و پر هزینه ندارد. درمان هیپوتیروئیدی نوزادان در صورتی که بموقع آغاز شود، کاملاً موثر است.

* عدم وجود سابقه بیماری کم کاری مادر زادی تیروئید در خانواده، دلیلی برای انجام ندادن غربالگری در نوزاد نیست و نباید هیچ نوزادی را از غربالگری محروم کرد.